

Синдикално У@рэд

ЛИСТ СИНДИКАТА ОБРАЗОВАЊА СРБИЈЕ

Број 232 • новембар-децембар 2024 • Година XXIV • Бесплатан примерак • www.sind-obr.org.rs

ISSN 1451-7574

- Валентина Илић изабрана за потпредседницу ETUCE
- СОС одбио децембарску понуду државе
- Одложена примена платформе "Здравитас"
- Просветари напокон заштићени Кривичним закоником

У међувремену...

Пише: Валентина Илић

Новембар је почео катастрофом и несагледивом трагедијом због изгубљених живота услед невиђених сразмера небриге, нехата, корупције и бахатости. Тог 1. новембра, пала је бетонска надсрешница на железничкој станици у Новом Саду и преклопила 15 живота, који су се ту случајно склонили на путу ка неком циљу.

А тог дана у Београду, четири синдиката су извела 10.000 људи на улицу незадовољних својим деценијским статусом лошег материјалног и професионалног положаја, тог дана на листи полиције многе наше колеге су биле спречене да дођу, многи су били заустављени у путу да би закаснили. Био је то већ 3. протест у Београду: први је био 16. септембра, други 2. октобра. Министарство просвете је већ 16. новембра, знајући за акције и планове синдиката, послало директорима школа како да поступају у ситуацији обуставе рада указујући им на немарне пропусе директора који се нису поклопили са чињеничним стањем. Директори су упозорени на неопходност "контроле, комуникације, са родитељима ученика, о питањима која се тичу организације рада школе, посебно када се у позивима које потписује колектив, позивају и родитељи да учествују у протестима" (допис директорима основних и средњих школа број 601-00-00031/2024-01 од 16. септембра 2024.).

Штрајк по закону, скраћењем ча-

сова на 30 минута почео је у понедељак 4. новембра по школским управама, тј. по распореду који смо послали на терен. У штрајку су биле установе из више ШУ и трајао је по недељу дана, тако да је у току месеца била покривена цела Србија. Уз огромне притиске из ШУ, појединих директора и полиције, штрајк је из дана у дан добијао на интензитету. Штрајк се одвијао циклично са обуставама сваког петка, када смо и организовали конференције за штампу у циљу што мањих обустава од плата запослених, а како би одржали тензију и спремност чланства за даље акције. У новембру смо имали више састанака у Влади Србије, где нам је прво било понуђено повећање осам (8)% за настава и осам за наставно особље, тј. "50% веће повећање у односу на све остале у јавним службама". Такву понуду нисмо прихватили. Затим нам је понуђено једнако повећање за све запослене од 11% и исплата једнократне помоћи од 15.000 динара. Одлуком органа сва четири синдиката, понуда није прихваћена, јер то није било системско решење које смо потписали Протоколом из 2023. године.

У међувремену, почетком децембра, дошло је до озбиљних друштвених превирења, студентских протеста и блокада факултета. Након више-струких напада на наставнике, који су се дешавали последњих година у школама, великих протеста 30. новембра 2022. године и 16. маја 2024. године у организацији сва четири синдиката, 28. новембра 2024. у Службеном гласнику објављена је Измена и допуна Кривичног законика, где се у члану 344б напад на лице запослено

у установи образовања и васпитања третира као кривично дело. Продужено је и важење ПКУ за студентски стандард 11. децембра потписивањем споразума на још три (3) године. На седници РОС 13. децембра је донета Одлука да се 20. децембра 2024. године обуставом рада пружи подршка студентским протестима и блокадама, као и захтевима који су и уједно захтеви СОС.

Одржана је, по први пут на овакав начин, *online* седница Одбора високог образовања, где је размотрена актуелна ситуација у високом образовању и донета је Одлука о једночасовној обустави рада 20. децембра са следећим штрајкачким захтевима: веће учешће државе у материјалним трошковима високошколских установа, изједначавање цене рада у високом образовању са ценом рада у основним и средњим школама и домовима ученика, хитно закључивање измена и допуна ПКУ за високо образовање, укључување представника синдиката у доношење Закона о финансирању високог образовања као и Закона о високом образовању и коначно утврђивање минимум процеса рада током штрајка у високо-образовним установама.

Одложена је примена "Здравита-са", а 20. децембра Министарство просвете је због актуелних политичких догађаја, протестних окупљања и све већег учешћа ђака, донело одлуку да скрати прво полугодиште. Најавом синдиката да ће анкетирати чланство о изјашњавању за тоталну обуставу рада, 24. децембра смо добили позив од Председништва и председника државе за преговоре. Председништво СОС није прихватило предлог да поред 11% повећања у 2025. години од јануарске плате, само запослени у просвети добију још 10% повећања али од октобарске плате 2025. године, што је и изазвало револт чланства и спремност да се у друго полугодиште уђе са тоталном обуставом рада зато што захтев о изједначавању основне плате наставника са републичким просеком од јануара 2025. године није био испуњен. У нову 2025. годину као синдикат улазимо спремнији да истрајемо у својој борби ка реализацији Протокола, с тим што улазимо и у преговоре за израду ПКУ за основне и средње школе и домове ученика, који истиче 5. марта. Чека нас најдужи зимски распуст после којег ћемо наставити борбу за будућност јавног образовања и социјалну правду, јер је образовање јавно добро и елементарно људско право.

Синдикат образовања Србије свим запосленима у просвети жели срећну и успешну Нову 2025. годину.

РОС: Интензивна борба за ефикасан социјални дијалог

Пише: Миодраг Камперелић

Заједничка седница Републичког одбора и Одбора делатности основних и средњих школа одржана је у Београду 13. децембра 2024. године у Београду. Последњих неколико година у децембру одржавамо заједничке седнице Републичког одбора и Одбора основних и средњих школа из практичних разлога, јер већину чланова Републичког одбора чине представници основних и средњих школа уз још девет чланова Одбора делатности који нису у РОС. На децембарској седници, такође, традиционално бивају свечано испраћени чланови органа који су у протеклој години отишли у пензију.

Тема састанка су биле активности Синдиката у протеклом периоду и план даљих активности. У писаној форми, члановима Одбора је дат хронолошки приказ свих активности вођених између две седнице, а оне су се у највећој мери односиле на заједнички штрајк свих репрезентативних синдиката у образовању од почетка новембра, укључујући и велики протест, одржан у Београду 1. новембра, испред Владе Србије, истог дана када се догодила велика трагедија у Новом Саду.

У образложењу активности и резултата, председница Валентина Илић

је истакла промене у Кривичном закону које се односе на заштиту запослених у образовању и на одлагање пројекта "Здравитас". Она је навела да другим репрезентативним синдикатима предложимо обуставу рада у петак 20. децембра 2024. године.

У светлу актуелне ситуације са студентским протестима и блокадама, Републички одбор је одлучио да упути саопштење о солидарности са студентским протестима и подршку захтевима који су истовремено и захтеви Синдиката образовања Србије, а од-

носе се на успостављање и интензивирање ефикасног социјалног дијалога, побољшање материјалног положаја високошколских установа и свих запослених на факултетима и високим школама. Закључено је да се упути саопштење са седнице.

Потпредседница др Марина Миленковић је укратко известила са састанка Радне групе за закон о финансирању високошколских установа и са састанка Покрајинског Одбора делатности Војводине, којем је присуствовала.

Због одласка у пензију два члана Надзорног одбора - Радмиле Ђурић из Апатина и Светлане Илић из Свилајнца, Председништво је дало предлог за нове чланове и то: др Бранко Ристановић из Новог Сада и Марко Јорданов Тодоровић из Лебана, што је Републички одбор једногласно усвојио.

На предлог Председништва, договорено је да одлука о организовању Спортских сусрета буде донесена на седници Републичког одбора у децембру. На упит који је послат хотелима у Кладову, Брзећу, Тари и Лепенском виру до сада су примљене понуде само из Кладова и Брзећа. Остале понуде би требало да буду достављене до краја децембра и зато је на седници донета Одлука о одржавању Спортских сусрета Синдиката образовања Србије за 2025. годину, док ће место одржавања бити одређено накнадно, до краја 2024. године, евентуално до почетка другог полугодишта.

На крају седнице, уз послужење и пригодне поклоне, Републички одбор се захвалио колегиницама и колегама који су током ове године отишли у пензију: Бранки Костић из Уба и Небојши Ивановићу из Прокупља, као и колегиницама из Надзорног одбора Светлани Илић из Свилајнца и Радмили Ђурић из Апатина.

Саопштење

Републички одбор Синдиката образовања Србије на данашњој седници разматрао је актуелну ситуацију и заузео став о солидарности са студентским протестима и подршку захтевима који су истовремено и захтеви Синдиката образовања Србије, а односе се на успостављање и интензивирање ефикасног социјалног дијалога, побољшање материјалног положаја високошколских установа и свих запослених на факултетима и високим школама.

У том смислу, Синдикат образовања Србије тражи и изједначавање цене рада за запослене у високошколским установама (која је тренутно нижа за 14%) са ценом рада у предшколском, основном и средњем образовању, потписивање анекса ПКУ за високо образовање, као и утврђивање минимума процеса рада током штрајка у високошколским установама.

Синдикат образовања Србије у својим програмским начелима је интересна организација запослених у делатностима из области образовања Србије која остварује и штити материјална и социјална права и професионалне интересе свога чланства.

У свом раду Синдикат је независан од послодаваца, органа власти и политичких партија.

Зато не прихватамо никакву политизацију легитимних и оправданих захтева који су искључиво усмерени на унапређење материјалног положаја и услова рада запослених у просвети, као и друштва у целини.

Синдикат образовања Србије је заједно са другим репрезентативним синдикатима у штрајку од почетка новембра и наставља са својим активностима у циљу реализације потписаног Протокола, побољшања материјалног положаја свих запослених у просвети и враћања угледа наше професије и образовних институција у друштву.

Београд, 13. децембар 2024. године

ПРЕДСЕДНИЦА
Мр Валентина Илић

Високо образовање: Штрајк упозорења

Пише: М. К.

Седница Одбора делатности високог образовања Синдиката образовања Србије, одржана је у 18. децембра 2024. године. Ово је први пут да је седница Одбора делатности организована онлајн, с обзиром на то да је услове диктирала брзина смењивања догађаја, па није било времена да се у кратком року организује редовна седница у Београду. У сваком случају овај начин се показао као изузетно практичан, економичан, а с друге стране ефикасан.

Тема састанка је била актуелна ситуација у високом образовању и план даљих активности Синдиката. Пре отварања ове теме, обављена је верификација два нова члана Одбора делатности и то др Момчила Добродолца са Саобраћајног факултета у Београду, који је заменио колегу др Владу Момчиловића (постео продекан за наставу) и колегинице Зорице Станојковић из Високе грађевинско - геодетске школе струковних студија у Београду, која је заменила колегу Марка Вуковића (поднео оставку на функцију из приватних разлога).

Председница Одбора др Марина Миленковић је у уводном делу информисала чланове о састанцима Радне групе за израду закона о финансирању високог образовања, којима је присуствовала и на којима углавном није било ничег значајног за Синдикат. У дискусији су чланови Одбора имали прилику да пренесу тренутну ситуацију у њиховим срединама и установама, након почетка студентских протеста и блокада.

Већина установа је у блокади, а професори су уз своје студенте. Блокирају се улице и одаје петнаестоминутна почаст у свим већим универзитетским градовима у Србији страдалима у Новом Саду. Синдикат, као неполитичка и ванстраначка организација у обавези је да сачува своју самосталност у складу са Статутом и програмским начелима.

На седници Републичког одбора је исказана солидарност са студентским захтевима, посебно захтевима за које се бори и Синдикат, односно побољшање материјалног положаја високошколских установа и свих запослених на факултетима, академијама и високим школама.

Председница СОС Валентина Илић је на крају дала предлог синдикалних активности запослених у високом образовању, односно да у петак, 20. децембра буде организован штрајк упозорења са захтевима: за већим учешћем државе у финансирању мате-

ријалних трошкова у високом образовању; за учешћем синдиката у доношењу закона о финансирању високог образовања; да се изједначи цена рада са ценом рада у основним и средњим школама; да се измени Уредба о коефицијентима за запослене у високом образовању; да се закључи анекс ПКУ за високо образовање са свим оним правима које уживају запо-

слени у другим делатностима образовања: да се утврди минимум процеса рада током штрајка у високом образовању.

Чланови Одбора су једногласно прихватили предлог и донели одлуку о организовању штрајка упозорења у петак, 20. децембра 2024. године, од 11 - 12 часова.

СИНДИКАТ ОБРАЗОВАЊА СРБИЈЕ

РЕПУБЛИЧКИ ОДБОР

11000 Београд, Деганска 14 б, тел/факс: 3233-229, ж.р. 355-1011175-84; www.sind-obr.org.rs

**МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ
ПРОФ. ДР СЛАВИЦА ЂУКИЋ ДЕЈАНОВИЋ**

На седници Одбора делатности високог образовања Синдиката образовања Србије одржаној 18. децембра 2024. године, разматрана је актуелна ситуација у високом образовању и на основу члана 2. става 2. Закона о штрајку ("Сл.лист СРЈ," бр.29/96, "Сл.гласник РС" бр. 101/2005-др закон и 103/2012-одлука УС), донета је следећа:

ОДЛУКА

- У знак солидарности са студентима, запослени чланови Синдиката образовања Србије у високошколским установама ступиће у једночасовни штрајк упозорења у петак 20. децембра 2024. године.
- Штрајк ће се одвијати тако што ће сви запослени обуставити рад у периоду од 11.00 до 12.00 часова у просторијама установе.
- Штрајкачки захтеви су:
 - Веће учешће државе у материјалним трошковима високошколских установа;
 - Изједначавање цене рада у високом образовању са ценом рада у основном и средњем образовању;
 - Хитно закључивање измена и допуна Посебног колективног уговора за високо образовање;
 - Укључивање представника синдиката у доношење Закона о финансирању високог образовања и Закона о високом образовању;
 - Утврђивање минимума процеса рада у високошколским установама за време штрајка и обавеза достављања на мишљење синдикату;
- Штрајкачки одбор:
 - 1) мр Валентина Илић
 - 2) др Марина Миленковић
 - 3) др Бранислав Ристановић
- Председници синдикалних организација су у обавези да упознају чланство о овој одлуци.

Председништво СОС одбило понуду државе

Пише: Р. С. П.

После изненадног позива из Председништва Србије на саста-нак са председником и нове по-нуде државе просветним радницима 24. децембра, Синдикат образовања Србије се после одржане седнице Председништва огласио Саопштењем да понуда није прихваћена, јер се не односи подједнако на све запослене у образовању и да поделе не прихвата.

САОПШТЕЊЕ

Синдикат образовања Србије је на данашњој седници Председништва Републичког одбора заузео став да се не прихвати понуда са јучерашњег са-станка репрезентативних синдиката у Председништву Републике.

Синдикат образовања Србије и

даље инсистира да се повећање зара-да односи на све запослене у систему образовања једнако, односно на запо-слене у предшколским установама, основним и средњим школама, ученич-ком и студентском стандарду и у висо-кообразовним установама. Такође, тражимо изједначавање цене рада у високом образовању (4315,38) и сту-дентском стандарду (4769,56) са ценом рада у предшколском васпитању и образовању, основном и средњем образовању и ученичком стандарду (5004,69).

Синдикат образовања Србије не прихвата различита повећања зарада које се нуде за наставно и ненаставно особље и то тек у октобру следеће го-

дине (исплата у новембру).

Синдикат образовања Србије тра-жи од Министарства просвете наста-вак преговора о Посебном колектив-ном уговору за основне и средње шко-ле, као и измене и допуне ПКУ за ви-соко образовање.

Документ који се појавио у медији-ма и друштвеним мрежама довео је до опште забуне међу запосленима, иако није ни потписан ни прихваћен од стра-не нашег синдиката.

Од свих чланова синдиката и свих запослених у образовању тражимо да не реагују на документе који нису званични документи синдиката.

Не прихватамо поделе међу запо-сленима и настављамо са штрајком.

Одложена примена "Здравитаса"

Пише: Р. С. П.

После низа нејасноћа о намени и примени портала "Здравитас", иза којег је стајао Министарство про-свете, а после притиска јавности потпо-могнуте репрезентативним синдикатима просвете, који су већ донели одлуку да запослени у њега не уносе податке, кра-јем новембра одложен је до даљег поче-так примене овог система за електрон-ско вођење евиденције о постигнућима ученика у оквиру предмета Физичко и здравствено васпитање.

САОПШТЕЊЕ

На ту тему су се на позив ресорног министарства 22. новембра састали представници репрезентативних синди-ката у просвети и Министарства просве-те после којег су синдикати издали за-једничко саопштење у којем је наведено да су током та два сата синдикати инси-стирали на томе да школе нису опремљене за наведена мерења; да на-ставници не располажу свим информа-цијама о здравственом стању деце и да постоје објективни проблеми у раду са децом која раде по ИОП; да је ес Днев-ник био место за унос таквих мерења; да платформа "Здравитас" и ес Дневник нису синхронизовани; да администра-ција није смањена и ова платформа је ум-ножава; да је Министарство је овај про-јекат покренуло лоше и нетранспарент-но, што је узнемирило родитеље и дове-ло до великог незадовољства запосле-них; да су наставници изложени прити-ску и родитеља и директора; да су чла-нови сва четири репрезентативна синди-ката у штрајку због неиспуњених обећања Владе, као и да запослени не морају по писаном налогу директора да приступе овој платформи у овом случају она не спада у минимум процеса рада.

У смислу наведеног синдикати су за-тражили одлагање примене ове плат-форме, као и да програм не буде реали-зован без сагласност свих учесника у пројекту "Здравитас" и да се подаци де-це, чији родитељи нису дали сагласност, не уносе у платформу. У Саопштењу је закључено да су се обе стране сагласи-ле да је неповерење велико и да велики број родитеља и наставника негује због ове платформе, као и да школе, ипак, нису опремљене справама неоп-ходним за мерење, те да ће на тим недо-статцима бити рађено са локалним са-моуправама.

Заједнички закључци са представни-цима Министарства просвете тада нису постигнути.

ШТА ЈЕ ПРЕХОДИЛО

Након Закључка Владе да Министар-ство просвете стави у погон платформу "Здравитас" 4. децембра, јавност и ре-презентативни синдикати, свако из сво-јих разлога, бурно су реаговали, што је натерало Министарство просвете да синдикатима упути Закључке о "Здрави-тасу". Синдикати су у одговору мини-старки просвете навели да 11 од 13 тих закључака није релевантно за синди-кате, али да је тачно да мерење физичких способности ученика није новина.

- Сада се мере физичке способности од 5. разреда до краја средње школе. У нижим разредима основних школа то треба да се регулише у оквиру настав-ног плана и програма. Унос података на портал "Здравитас" јесте новина и мора се договорити о додатној сатници која се додаје раду наставника (мерење и унос података за ученике, за сва мерења је 56 сати, за наставнике физичког васпитања за 6-7 одељења која воде

сатница је 96-112 сати). Обука просвет-них радника преко семинара мора се ре-гулисати сатницом и надокнаде за рад на обуци ако је ван радног времена (по-себно суботом и недељом), наставник мора да пристанак потврди својом вољом и потребно је додатно платити. - писало је у одговору.

У одговору Министарству синдикати су још истакли да нема адекватних усло-ва за имплементацију портала; да је штрајк у току; да је противзаконито чињење онога што су родитељи званич-но завели (код нотара) као забрану, а Министарство поводом тога није дало званичну Изјаву; да налози из Пројекта нису минимум процеса рада, па су наста-ли неспоразуми одговорност Министар-ства.

- Није предочено како ће се смањити педагошка документација коришћењем пројекта "Здравитас". Протоколом из ок-тобра 2023. предвиђено је повећање плата, али и смањење администрације које запослени радник обавља... Ако мерење буде додатна активност, онда ће заједно са уносом података учитељ морати да одвоји 56 радних сати, а про-фесор физичког 96-112 радних сати. То ће морати са синдикатима да се догово-ри како да се надомести или додатно плати. Такође, средства за рад (телефо-не и лаптопове) за унос података, треба доделити учитељима и професорима физичког васпитања, јер се не очекује ваљда да наставници то финансирају од својих плата или за то користе приватне ресурсе - закључено је у одговору мини-старки Ђукић - Дејановић.

Кривичним законом најзад заштићени наставници

Пише: Николина Јанковић

Након вишеструких напада на наставнике, који су се дешавали последњих година у школама на територији Републике Србије, Синдикат образовања Србије је поднео иницијативу да се у Кривични законик уведе ново кривично дело чије ће препознавање заштити запослене у установама образовања и васпитања, на сличан начин како су истим законом заштићени адвокати.

Подсећања ради, 16. маја 2024. године одржан је и велики протест у организацији репрезентативних синдиката због учесталих напада родитеља, али и ученика. Након протеста, репрезентативни синдикати су позвани на преговоре у које се укључило и Министарство правде и тада је речено да ће до краја текуће године бити измењен и допуњен Кривични законик Републике Србије, тако што ће бити додато ново кривично дело, те да ће запослени у установама образовања и васпитања добити кривично-правну заштиту коју годинама уназад траже. Такође, један од захтева репрезентативних синдиката током штрајка, који је још у току, биле су хитне измене и допуне Кривичног законика. Након вишеструких притисака Измене и допуне Кривичног законика су, како је најављено, ступиле на снагу крајем 2024. године.

Закон о изменама и допунама Кривичног законика је објављен у "Службеном гласнику РС" бр. 94/2024 од 28.11.2024. године, а ступио је на снагу 6.12.2024. године. Наведеним изменама и допунама, између осталих, додат је члан **344б** и ново кривично дело које гласи: **Напад на лице запослено у установи образовања и васпитања**. Ново кривично дело има неколико об-

лика који гласе: 1) ко нападне лице запослено у установи у области образовања и васпитања или члана његове породице, а у вези са пословима који се обављају у установи, казниће се затвором од три месеца до три године; 2) ако приликом извршења дела из става 1. овог члана учинилац нанесе лаку телесну повреду запосленом у установи и области образовања и васпитања или члану његове породице или прети употребом оружја, казниће се затвором од шест месеци до пет година; 3) ако приликом извршења дела из става 1. овог члана учинилац нанесе лаку телесну повреду запосленом у установи у области образовања и васпитања или члану његове породице или прети употребом оружја, казниће се затвором од шест месеци до пет година; 4) ко уништи, оштети или учини неупотребљивом ствар у имовини лица запосленог у установи у области образовања и васпитања или члана његове породице, казниће се новчаном казном или затвором до две године. 5) ако је делом из става 4. овог члана проузрокована штета која прелази четиристо педесет хиљада динара, учинилац ће се казнити затвором од шест месеци до пет година; 6) дело из ст. 4. и 5. овог члана постоји ако је учињено према лицу запосленом у области образовања и васпитања или члану његове породице у вези са пословима који се обављају у установи.

Надамо се да ће се новим кривичним делом, постићи сврха, да се више не дешавају напади на запослене у установама образовања и васпитања и да ће, уколико се такви напади буду и даље дешавали, починиоци бити строго санкционисани.

Продужено важење ПКУ за студентски стандард

Пише: Р. С. П.

Председница СОС Валентина Илић и председник Одбора делатности ученичког и студентског стандарда Данијел Ђорђевић, као и председник ГСПРС "Независност" Срђан Словић потписали су 11. децембра 2024. у Влади Србије са министарком просвете Славицом Ђукић Дејановић Споразум о продужењу рока Посебног колективног уговора за запослене у установама студентског стандарда чији је оснивач Република Србија.

Споразум, који ступа на снагу даном потписивања, важиће до 12. јануара 2028. године.

Лесковац: Тражимо да Влада испуни потписано!

Пише: Р. С. П. / Југпресс

Представници четири репрезентативна синдиката у обаразовању одржали су 5. децембра 2024. године заједничку конференцију за медије у Регионалном центру СОС за Јабланички округ у Лесковцу поводом недеље законског штрајка у којем учествују за послени у школама из школских управа Ниш, Крушевац, Зајечар, Јагодина и Лесковац.

Представницима медија обратили су се председница СОС Валентина Илић, председник УСПРС Добривоје Марјановић, председник Јабланичког округа за ГСПРС "Незавосност" Ненад Стаменковић и као домаћин Александар Николић, председник Регионалног центра СОС за Јабланички округ.

Према подацима, које су прикупили синдикати, у првој недељи децембра на територији поменутих пет школских управа у штрајковали су запослени у 177 школа скраћујући наставу на 30 минута. У још 24 школе, иако се звоно оглашавало на 45 минута по захтеву директора, ђаци су излазили на ходник 15 минута раније, што је, свакако, угрожавало њихву безбедност.

Председница СОС Валентина Илић је том приликом подсетила да штрајк траје већ два ипо месеца и да синдикати инсистирају само на поштовању Протокола, који је Влада Србије са епрезентативним синдикатима потписала 12. октобра 2023.

"Ми смо у својим захтевима тражили, као најобразованија струка, са 80% високообразованих људи који раде у просвети, да наставник почетник, са седмим степеном стручне спреме, са мастером, има плату која је у нивоу републичком просека. То је потписано. Друга кључна ствар је била уредба о коефицијентима, која је смањила распон између најједноставнијих послова у васпитно-образовним установама и насопта делатности са 2,87 на 1,87, при чему је та уредба донета без консултација са синдикатима. Сада имамо компресију плата. Не може минимална зарада да буде у већем проценту повећана у односу на повећање у осталим делатностима. Имамо велики проблем да ће нам људи од првог до четвртог или петог степена бити у минималној заради. Имамо проблем са рачуноводно-административним радницима, који раде најкомплекснији део посла једне школе, то ради један човек и он ће имати за 350 динара већу плату од минималне зараде. То су велике неправде и неправилности за које је Влада Србије својим потписом рекла да ће се исправити", рекла је Валентина Илић, а потом и указала да не може да се пренебегне чињеница да у Скуп-

штину прво улази измена Кривичног законика, што је захтевано већ 2,5 године.

"Надам се да ће се извести у скорије време да председник потпише тај закон по коме ће свако нападне било којег запосленог у васпитно-образовној установи, било то од стране родитеља, ђака, морати кривично да одговара. Успели смо да добијемо сви исто повећање. Влада се прво оглушила о то, нудили су повећање од 8% за ненаставно, а 12% за наставно особље. То је дискриминација над педагозима, психолозима, секретарима, свима који раде у школи... Цела школа васпитава дете, почевши од теткица па на даље. У току су преговори за ПКУ, где ћемо покушати да одређеним изменама појединих чланова наговоримо владу да, преко колективног уговора, имамо право да преговарамо о цени рада, како би постигли оно што смо прошле године потписали. Велики је одзив нашег чланства на територији Србије, идемо са циркуларним протестима из разлога да се људима не би одбијало од зараде", закључила је Валентина Илић.

Добривоје Марјановић је новинаре подсетио у којим школским управама зспослени штрајкују и у којем броју, а истакао је и потешкоће које су изазвали директори, али и колеге које су инсистирале на праву да раде, а то право нико не жели да им ускрати. Он је истакао жаљење што ти директори нису препознали борбу за струку и колеге.

И Марјановић се осврнуо на потписани Протокол рекавши да у преамбули пише да се Влада обавезује да ће у јануару 2025. године наставнику почетнику довести зараду до републичког просека, а та зарада је у овом тренутку нижа за 10.000 нижа од просека. По његовим речима проблем неће би-

ти решен без додатних повећања и док се не направи систематско решење - два пута годишње усклађивање плата почетника у односу на републички просек.

"У Влади нису били расположени да већ у јуну наредне године разговарамо на ту тему, тако да нама не преостаје ништа друго него да наставимо све ове наше активности. Да ли ће бити у оваком облику или не, зависи од реакција Владе Србије, али смо спремни и да потпуно обуставимо рад", закључио је Марјановић.

Ненад Стаменковић, председник Јабланичког округа за ГСПРС "Незавосност" је рекао да штрајк није само борба за веће плате и боље услове рада, већ и за очување достојанства професије у будућности и самог образовног система.

Александар Николић, председник РЦ Лесковац Синдиката образовања Србије, је новинаре упознао са ситуацијом у Јабланичком округу. Рекао је да су у претходне две недеље, од 63 установе образовања, 43 школе су биле у штрајку од 30 минута, 10 школа је било у комбинованом штрајку од 30+15 минута због тога што поједини чланови колектива нису желели да штрајкују, док остале школе нису приступиле штрајку.

"Подршку су нам дали вртићи са територије Јабланичког округа, они су штрајку приступили на свој начин, а Специјална школа због специфичности рада није приступила штрајку, али су пружили подршку. Немам информације да је током спровођења штрајка било проблема нити да се десио неки инцидент у току наставе. Знам да су колеге дале свој максимум да у тих 30 минута ученици не изгубе од градива и да се што више уради", закључио је Николић.

Синдикат поздравио повлачење Предлога измена Закона

Пише: Р. С. П.

Потпредседница СОС и председница Одбора делатности високог образовања др Марина Миленковић огласила се 23. новембра 2024. дописом ректору Универзитета у Београду проф. др Владану Ђокићу, председнику Конференције универзитета Србије и министарки просвете проф. др Славици Ђукић Дејановић поводом одлуке Владе Србије за повлачење из скупштинске процедуре Предлога измена Закона о високом образовању.

Поштовани,

Синдикат образовања Србије, као репрезентативни синдикат запослених у високом образовању, поздравља одлуку Владе за повлачење из скупштинске процедуре Предлога измена Закона о високом образовању, којим је било предвиђено да без адекватно спроведене процедуре акредитације у Србији, иностране високошколске установе изводе студијске програме. Сматрамо да је предложена иницијатива за допуну Члана 52. актуелног Закона о високом образовању спроведена нетранспарентно и без консултација са представницима академске заједнице на које се овај закон директно односи.

Желимо да поручимо надлежнима да се запослени у високом образовању не плаше иностране конкуренције.

је. Резултати универзитетских радника, вредновани од стране независних тела, а који се односе на наставну делатност и научно-истраживачки рад, довољно говоре о квалитету рада националних универзитета и њиховом позиционирању на глобалном нивоу.

Синдикат образовања Србије ће и у наредном периоду штитити права и интересе свих запослених у високом образовању и залагати се за унапређење квалитета и услова рада, како у оквиру новоформиране Радне групе за израду нацрта Закона о финансирању високог образовања, тако и у оквиру преговора са надлежним министарством и представницима владе.

Инсистирамо на социјалном дијалогу о свим питањима који се тичу високог образовања и сматрамо да треба да се одвија, као у свим демократским друштвима, уз међусобно уважавање и примерену академску комуникацију без говора мржње, омаловажавања и увреда.

Десетак дана раније, тачније 16. новембра, на исте адресе др Марина Миленковић и председница СОС мр Валентина Илић упутиле су допис у којем су исказале да СОС, као репрезентативан синдикат запослених у високом образовању у потпуности подржава захтеве Конференције универзитета Србије (КОНУС) за повлачење из скупштинске процедуре Предлога измена Закона о високом образовању, којим се даје могућност да без адекватне процедуре, јавног увида и јавне расправе, иностране високошколске установе изводе студијске програме на основу споразума и дозволе за рад министарства просвете.

- Предложена допуна је сачињена без расправе са представницима високог образовања, високошколских установа и синдиката образовања Србије. Предложеном допуном закона омогућава се да иностране високошколске установе могу да добију дозволу за рад и да држава из буџета финансира трошкове студирања наших држављана чиме се национални систем високог образовања озбиљно урушава. Захтевамо да допуна буде повучена из скупштинске расправе имајући у виду да држава не измирује све своје обавезе које се односе на високошколске установе, а намерава да уведе финансирање страних факултета као нелојалне конкуренције и тиме доводи у питање напоре Радне групе у досадашњем решавању дугогодишњих проблема финансирања високог образовања, писало је, између осталог, у допису.

Насилни прекид наставе

Пише: Р. С. П.

Суочена са све јачим притиском просветних радника у штрајку, али и исказивањем незадовољства студената и остатка јавности односом државе према жртвама и кривцима за тешку несрећу у Новом Саду првог новембарског дана, просветне власти (читај државни врх) су се одлучиле на изненадан завршетак (читај прекид) првог полугодишта у образовним институцијама 24. децембра.

Синдикат образовања Србије се 19. децембра огласио Саопштењем:

Због намере насилног прекида полугодишта Министарства просвете и Владе Републике Србије руководећи се само најмањом штетом која се овако исхитреном одлуком може нанети тражимо да се предлог повуче.

Влада Републике Србије није свесна да ми у школама радимо са живим људима, са децом, и да је, у најмању руку неодговорно доводити их у овако неповољан положај у какав су сада доведени.

Наставни план и програм подразумева и реализацију наставних садржаја кроз утврђивање и систематизацију, на су оваквом одлуком наши ђаци доведени пред свршен чин. Ономогућено им је да буду истрајни у свом процесу учења.

Питамо Владу Републике Србије и Министарство просвете какве будуће генерације изводи оваквим одлукама и које поруке шаље?

Да ли се држава и просвета воде тако што се одлуке саопштавају медијима уместо институцијама које се баве образовањем?

Све горе наведено, предлагемо вођени интересом деце, ученика и менталног здравља запослених у школама.

Уколико Влада Републике Србије и Министарство просвете не буду реаговали реаговаће запослени у просвети.

Валентина Илић нова потпредседница

Пише: Ирис Сретеновић

Европски синдикат образовања (ETUCE) одржао је изборну Конференцију 26. и 27. новембра 2024. године у Будви, Црна Гора. Ово је био први састанак уживо након осам година, где су се окупили образовни лидери из целе Европе ради дискусије о највећим изазовима у образовању, избора нових представника и усвајања важних резолуција за будућност јавног образовања. Председница СОС Валентина Илић изабрана је за потпредседницу ове организације.

ИЗБОРИ

Конференцију ETUCE у Будви облежио је избор новог руководства. За председника је изабран Џон МакГабан (TUI, Ирска), који је наследио Ларију Фланагана. У свом говору, МакГабан је нагласио важност слушања потреба чланова и ефективног коришћења ресурса, стављајући акценат на образовање као одговор на климатске изазове.

За потпредседнике је изабрано шест кандидата за које је сматрано да ће организацији дати најбољу слику разноликости, али и балансираног лидерства. Изабрани су:

- Куки Вера Белмонте (FECCOO, Шпанија)
- Дорота Обидниак (ZNP, Пољска)
- Жулијен Фарж (SNES-FSU, Француска)
- Роб Копланд (UCU, Велика Британија)
- Ласе Бјерг Јоргенсен (BUPL, Данска)
- Валентина Илић (СОС, Србија)

Иначе за шест потпредседничких места конкурисало је 12 кандидата, од чега су три кандидата били за једну позицију намењену представнику земље ван ЕУ/ЕФТА. За ту позицију гласало се између председнице Синдиката образовања Србије Валентине Илић, председнице синдиката са Косова и кандидата из Албаније. Валентина Илић је добила огромну

већину гласова, не само из земаља ван ЕУ, већ и подршку бројних синдиката из Западне Европе и Медитерана.

Ново руководство је обећало да ће се залагати за инклузивно јавно образовање, професионалну аутономију наставника и солидарност широм европске образовне заједнице.

УСВОЈЕНЕ РЕЗОЛУЦИЈЕ

Током конференције, усвојене су значајне резолуције које ће обликовати рад ETUCE у наредном периоду:

Борба за будућност јавног образовања у социјалној Европи, као главна резолуција Конференције у Будви нагласила је образовање као јавно добро и људско право. Указано је на неопходност праведног финансирања, бољих услова рада наставника и јачања њиховог статуса кроз кампању "Go Public!"

Глобални Недостатак наставника био је централна тема. Резолуција је истакла потребу за бољим платама, професионалном аутономијом и условима рада како би се привукли и задржали наставници.

Политички документ **Вештачка интелигенција** у образовању указао је на њен утицај на образовање и на неопходност укључивања наставника

у доношење одлука о примени артифицијалне интелигенције.

Резолуција **Борба против десничарског популизма** је нагласила важност образовања за промовисање демократије и толеранције, уз снажну осуду екстремизма.

Представљен је и нови Програм рада ETUCE 2025-2028, којим је фокус стављен на јачање колективног преговарања и заступање правде и демократије.

ИСТАКНУТИ ГОВОРНИЦИ

Конференција је окупила инспиративне говорнике попут председника Education International Мугвена Малулеке, који је позвао на солидарност и заштиту достојанства наставника, затим потпредседника ETUC Јарко Елорана, који је упозорио на опасност приватизације у образовању, до новог европског директора ETUCE Јелмера Еверса, који је истакао значај повезивања локалних и међународних напора за очување демократије.

Конференција ETUCE 2024 у Будви означила је важну прекретницу у раду организације. Са новим лидерством и стратегијама, синдикати образовања широм Европе припремљени су да се суоче са изазовима и наставе да бране јавно образовање као основу демократског друштва.

Тирана: Добри резултати у стручном оспособљавању

Пише: Борка Вишњић

У Тирану је током октобра одржан дводневни семинар намењен представницима европских земаља који су укључени у процес реформе стручног образовања и квалитетног повезивања школских услова са реалним радним условима кроз стручну праксу. Семинар је организовала Европска комисија, уз сарадњу њених агенција - Европске тренинг фондације и Европске алијансе за стручну праксу.

Учесници из 27 европских земаља су уз стручне презентације имали прилику да саопште дилеме са којима се сусрећу у свакодневном раду, као и начине на који решавају проблеме, било да су из области образовања, привредних организација и компанија или послодаваца. Наш синдикат је у овај процес укључен већ неколико година, промовишући реформе у стручном образовању и домете дуалног образовања. У раду скупа учествовали су и представници Канцеларије за дуално образовање, Привредне коморе Србије и Удружења послодаваца. Сличан је био и састав делегација из земаља окружења које су учествовале у раду семинара.

Разлози организовања семинара повезани су са високом позицијом ових питања на агенди новог састава Европске комисије, поред тога и инвестирање у учење одраслих, задржавање постојећих и стицање нових вештина, њихову бољу повезаност са тржиштем рада и релевантност за потребе света рада. Додатни разлози повезани су са недостатком радне снаге, недовољним вештинама и квалификацијама, што су предуслови за добијање посла.

Поред компетентних излагача, квалитету семинара су допринеле и студijske посете учесника стручним школама у Тирану, које имају или тек стижу искуства у повезивању са компанијама и обезбеђивању стручне праксе за своје ученике. Домаћини су представили стручне школе из области угоститељства и хотелијерства, информациона технологија и техничко економске школе, које се сматрају најбољим у својим делатностима. Заинтересованост за похађање тих школа одређује тржиште рада, па се чула и информација представника албанског министарства рада да ни за плату од неколико хиљада евра не могу да запосле квалитетне куваре.

Током квалитетно припремљеног семинара организатори су обезбедили да се стекне увид у стање стручног образовања и стручне праксе у вели-

ком броју земаља, кроз рад паралелних група - од Молдавије, Шпаније, Летоније, Северне Македоније, Јерменије. Представник Шпаније, који годинама ради у оквиру компаније која се бави стручним оспособљавањем будућих запослених, истиче да је највећи проблем како превазићи негативан имиџ који стручно образовање има у јавности и виђење да је то друга шанса за ученике који нису успели у првом избору. Увођење обавезне праксе трајало је више од двадесет година, а потом у наредној деценији стручне праксе у компанијама. Највећи изазов је у промени начина размишљања, управљање променама и прихватање од стране малих компанија, као и представљање атрактивности тог система.

Скупу су се обратили и представници албанских министарстава, као и Европске комисије и главних социјалних партнера у Европској унији - из Пословне Европе, удружења малих и средњих предузећа, европских синдиката, док је представница сектора за запошљавање Европске комисије представила нове чланове Европске алијансе за стручну праксу. По први пут је једна земља постала члан Алијансе - Босна и Херцеговина. До сада је потписано 458 изјава о посвећености развоју стручне праксе, док их је 85 већ обновљено. Потписници из Србије - Привредна комора Србије и Синдикат образовања Србије који су своје изјаве потписали у исто време, 2018. на конференцији у Бечу, спремају са да такође обнове своје активности у подршци стручном образовању и пракси.

У представљању пракси њихових земаља и институција сви излагачи су се трудили да изложе и достигнућа и проблеме, као и начине на које их ре-

шавају. Посебно су били занимљива представљања увођења стручне праксе у редован рад, као и искуства из дуалног образовања. О тим искуствима смо имали прилике и да питамо домаћине у школама које смо посетили и да размислимо искуства из тих посета.

Оно што је све учеснике посебно заинтересовало су искуства развијених западних земаља са дугогодишњим искуством у стручном образовању и пракси у компанијама - из Холандије, Пољске, Финске и Велике Британије, потом из Аустрије и Естоније. Један део панела односио се на начине процене рада ученика на пракси, у навођењу начина процене, садржаја и алата. Такође, истакнута је одговорност оних који процењују њихов рад, уз навођење и других изазова и могућности у пракси коју спроводе. У неким земљама испите организују послодавци у привредним коморама или ван њих (Пољска) и потом добијају диплому стручне школе. У Финској имају учење засновано на раду и екстерну евалуацију, током које морају да покажу компетенције у практичним радним задацима и увек се дешавају на радном месту, а коначну одлуку доносе инструктор и наставник.

Други део панела имао је фокус на могућности укључивања одраслих у стручну праксу. Посебно се анализира потенцијална употреба стручне праксе као предуслова који се могу односити на различите циљне групе - од институционалних услова, дизајна програма и њихове припреме. На основу праксе и података којима располажу и говорници и учесници су анализирали изазове и могућности у промоцији стручне праксе у контексту целоживотног учења.

Унапређење вештина за будућност: изазови и могућности

Пише: Инис Сретеновић

„Survey of Adult Skills 2023“ назив је веома значајног вебинара, који је одржан 10. децембра 2024. године у организацији OECD, а посвећен је резултатима новог истраживања. Овај догађај окупио је стручњаке из области образовања, запошљавања и социјалне политике, са циљем да се анализирају изазови и могућности у унапређењу вештина за будућност. Синдикат образовања Србије активно је учествовао у дискусијама, доносећи важне увиде о специфичним потребама нашег друштва.

НАЛАЗИ ИСТРАЖИВАЊА

Истраживање OECD обухватило је 31 земљу укључујући и Србију, која је у овом програму од 2012. године. Анкетирано је више од 160.000 одраслих, старости 16 - 65 година, а анализирани су нивои писмености, рачунске писмености и адаптивног решавања проблема. Србија, нажалост, бележи ниже резултате у поређењу са просечним показатељима OECD, посебно у области функционалне писмености. Ово указује на потребу за значајним реформама у систему образовања одраслих.

ПИСМЕНОСТ И РАЗВОЈ

Писменост подразумева способност разумевања, интерпретације и примене писаних информација у свакодневном животу и раду. Истраживање је показало да чак четвртина одраслих у Србији има тешкоће у разумевању једноставних текстова. Овај податак представља аларм за образовни систем, јер неписменост директно утиче на запошљивост и активно грађанство.

Рачунска писменост односи се на способност интерпретације и примене квантитативних података. Људи са вишим нивоом ове вештине успешнији су у запошљавању и остварују веће приходе. Упркос одређеним помацима, Србија и даље заостаје за државама попут Финске и Сингапура, које бележе најбоље резултате.

Способност адаптације постала је кључна у дигиталном добу. Захваљујући развоју вештачке интелигенције и

брзим технолошким променама, потреба за сталним учењем и прилагођавањем је све израженија. Ово нарочито важи за Србију, где су постојећи програми усавршавања недовољно развијени.

ИЗАЗОВИ ПРЕД НАМА

Кључни изазови идентификовани истраживањем су:

- **Неједнакост у доступности образовања:** Постоји значајан јаз у нивоу вештина између различитих социоекономских група. Ово води ка дубљим друштвеним поделама и смањеној економској конкурентности.
- **Недовољне инвестиције у образовање одраслих:** образовање одраслих је често запостављено у националним политикама, што умањује могућности за професионални развој.
- **Непостојање прилагођених програма за најрањивије групе:** Особе са ниским нивоом образовања и старији радници често су изостављени из програма усавршавања.

ПРЕПОРУКЕ ЗА БУДУЋНОСТ

На основу налаза, OECD је предложио следеће кораке:

- **Повећање буџета за образовање:** Неопходно је осигурати стабилно финансирање програма континуираног учења.
- **Подстицање сарадње:** Важно је развијати партнерства између образовних институција и послодаваца.

- **Развој дигиталних обука:** Увођење онлајн курсева учинило би образовање приступачнијим.

- **Промоција културе учења:** Свесност о важности сталног образовања мора постати приоритет друштва.

СРБИЈА И ОБРАЗОВАЊЕ ОДРАСЛИХ

Србија је учествовала у PIAAC истраживањима од 2012. године, али резултати нису охрабрујући. Недостатак улагања у образовање одраслих указује на занемаривање ове области, што значајно утиче на способности становништва да се прилагоди тржишту рада. Непостојање редовних програма и недовољна свест о значају континуираног учења додатно отежавају напредак.

СОС позива на хитне мере које би укључиле: увођење бесплатних програма обуке за одрасле; стимулисање послодаваца да улажу у развој запослених; прилагођавање наставних планова реалним потребама тржишта.

Као организација посвећена унапређењу образовног система СОС наставља да ради на промоцији равноправности у образовању. Учествовање у међународним иницијативама, попут овог истраживања, омогућава дефинисање стратегије за развој друштва. Будућност образовања одраслих зависи од наше спремности да се суочимо са изазовима и искористимо могућности. Улагање у образовање није само трошак, већ најважнија инвестиција у развој људског капитала. СОС остаје посвећен свом задатку, уверен да знање и вештине чине основ за бољу будућност свих нас.

Синдикално перо

БОРКА ВИШНИЋ и МИОДРАГ КАМПЕРЕЛИЋ • Телефон: (011)32-33-229 • Тираж: 4000 • www.sind-obr.org.rs • E-mail: obrazovanje@sindikats.rs • Графичка припрема: ДИМИТРИЈЕ ПАВЛОВИЋ • Штамп: СИГНЕТА - Београд

Издавач: СИНДИКАТ ОБРАЗОВАЊА СРБИЈЕ, Дечанска 14, 11000 Београд • Главни уредник: ВАЛЕНТИНА ИЛИЋ • Уредник: САША ЛУКОВИЋ • Редакцијски колегијум:

CIP - Каталогизација у публикацији Народна библиотека Србије, Београд 331.105.44(497.11)

СИНДИКАЛНО перо : лист Синдиката образовања Србије / главни уредник Валентина Илић. - Год. 1, бр. 1 (2001)- . - Београд : Синдикат образовања Србије, 2001- (Београд : Сигнета). - 30 цм Месечно. ISSN 1451-7574 = Синдикално перо COBISS.SR-ID 120073740

ОШ "Јован Ристић" - Борча

Захваљујући средствима Европске инвестиционе банке ОШ "Јован Ристић" је саграђена у Борчи на иницијативу Града Београда и почела је са радом 1. септембра 2010. године. Установа је добила је име по Јовану Ристићу, истакнутом политичару, државнику и историчару из 19. века, који спада у ред највећих државника Србије.

Највећим делом, колектив Школе је настао спајањем запослених из две суседне борчанске школе: ОШ "Раде Драинац" и ОШ "Стеван Сремац".

Колектив Школе, на чијем челу је директорка Андријана Шикл-Ерски, чине и млади наставници и наставници са вишегодишњим радним искуством, који су увек заинтересовани за нова сазнања и сваки нови изазов прихватају као прилику за даљи развој. Овакав став отворености негују и код својих ученика. У Установи се посвећује посебна пажња стручном усавршавању запослених, а неки од запослених су аутори одобрених уџбеничких комплета, приручника, рецензенти различитих уџбеника, као и учесници на научним и стручним скуповима и конкурсима.

Школу похађа 1.177 ученика распоређених у 45 одељења, а настава се одвија у модерно опремљеним кабинетима. Поред неопходног дидактичког материјала, Школа располаже паметним таблама, рачунарима, телевизорима, DVD-уређајима и пројекторима, што омогућава квалитетније извођење наставе. Ученицима је понуђено учење четири страна језика: енглески, немачки, руски и

кинески (факултативно), као и две верске наставе - православна и исламска. За извођење наставе је у употреби 5.500м² простора, који обухвата 24 учионице за ученике од првог до осмог разреда, осам кабинета, велику физкултурну салу, свечану салу, библиотеку, кухињу, зборницу за наставнике и канцеларије. Уређено је школско двориште са три спортска терена за рукомет, кошарку и мали фудбал, као и три дворишна платоа. Све то омогућава и велики број ваннаставних активности. Услови су прилагођени и за ученике са посебним потребама.

Ученици наше школе су освајачи бројних награда и признања на разним такмичењима, конкурсима и смотрама, а сви заједно активно учествујемо у хуманитарним акцијама и трудимо се да се име Школе што чешће спомиње у позитивном контексту. У нашој школи промовишемо деčја права, обавезе и одговорности, као и развој позитивних односа између ученика. Негујемо вредности толеранције, другарства и међусобног поштовања. Интересантно је поменути да од оснивања Установе одржавамо контакте са потомцима Јована Ристића, а имали смо прилику да се упознамо и са чукунукумом ове значајне историјске личности.

Ранко ГРЕБОВИЋ

